

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נוספות**

451

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שִׁבַּת שִׁבְתוֹן יְהִי לְאָרֶץ שִׁבַּת לֵה"'

איך זוכים למדרגת גדול הדור?

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

וחושבים כי הכל מתנהל במהלך טבעי, פלוני בעל כשרונות מצליח בלימודיו כיון שהוא בעל כשרון ואילו חסר כשרונות לעולם לא ידע ללמוד.

פלוני אין לו כל שייכות למדרגתו של גדול הדור ולא שייך כלל שיזכה להשתוות אליו, בכל רואים את המהלך הטבעי של עליה והשגים ושוכחים כי אם בגשמיות כל ההנהגה היא ניסית, קל וחומר שבענינים הרוחניים שלמענם נברא האדם והעולם, שבהם ודאי קיים אך ורק רצון ה' ואין כל מקום לתלות הצלחה וכשלון בסיבות טבעיות ואדרכא רואים אנו בדברי חז"ל עד כמה קיימת הנהגה ניסית בעליה הרוחנית, **'יש קונה עולמו בשעה אחת'** ('ע"ז' י:). בשעה קלה לג"ע, האדם צריך רק לבחור בכיוון האמיתי, יהפוך רצונו לטובה ומיד זוכה להשגים למעלה מדרך הטבע.

'אמר רבי אבדימי דמן חיפה: "מיום שחרב בית המקדש נישלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים"' ('ב"ב' יב.). **והרישב"א מבאר שם; 'וניתנה לחכמים ששיגו בשכלם דברים הרבה שאין כוח בשכל הטבעי**

המשך בעמ' 2 <<<

בלבבות וכפי שכותב החינוך וז"ל; **'משרשי המצוה; לקבוע בלבנו ולצייר ציור חזק במחשבתנו ענין חידוש העולם והוא כענין שאנו מוציאים ששת ימי השבוע בששת ימי עבודה ויום מנוחה, לכך צוה ב"ה להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשנה זו מלבד השביתה בה, כדי שיזכור האדם כי הארץ שמוציאה אליו הפירות בכל שנה ושנה, לא בכוחה וסגולתה תוציא אותם כי יש אדון עליה ועל אדוניה וכשהוא הפך הוא מצוה אליו להפקירם. ועוד יש תועלת אחר נמצא בזה; שמוסיף האדם בטחון בהשם יתברך' (מצוה פד).**

וכדי להשריש אמת זו ש; **"על כל מוצא פי ה' יתנה האדם"** ('דברים' ח ג) הוליד הקב"ה את אבותינו ארבעים שנה במדבר והאכילם לחם נס ומסע זה במדבר נטע בעם לדורות את האפשרות להכיר, כי פרנסת האדם כולה נס בכל מקום ובכל זמן. והנה ענין זה של הכרת הנס שבטבע, מקובל הוא לגבי הענינים הגשמיים, אולם בשטח הרוחני אין אנו מורגלים לחשוב כך, לא רואים כלל את ההנהגה הניסית שבענינים הרוחניים

הנביא אומר; **"מי ככם ירא ה' שמע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו יבטח ב'שם ה' וישען באלקיו"** ('ישעיה' נ י) מי הוא המאמין והבוטח בה? דוקא זה שנבחן במדה של חשכה, שהרגיש את הנסיון הקשה כשהנהגת שמים נסתרת מעיניו והוא סובל ונרדף בעוה"ז ובכל אשר יפנה מר לו, אינו מצליח בחיי העוה"ז ולא רואה סימן ברכה בעבודתו הרוחנית, **"אין נגה לו"** ועם כל זה לא סר מאמונתו, **זהו האדם שיכול להקרא; "ירא ה' שמע בקול עבדו"**, כך מחייבת האמונה למרות החושך להאמין כי הכל מידו יתברך וברצונו יהפוך החשכה לאורה ואפילו שאין כל מוצא טבעי לכך.

כל הכוחות כולם רצון ה' הם; 'כל דברינו ומקרינו כולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד' (רמב"ן 'שמות' יג) זה יסוד האמונה לא לתלות את התופעות בסיבות, **להכיר את השקר בהבנת; "פחי נעצם ידי עשה לי את החיל הגה"** ('דברים' ח יז) לדעת כי הכל מתחדש ומתהווה ברצונו של הבורא יוצר הכל ועל זה נתנו מצות השבת והשנה השביעית ויובל, להשריש אמת זו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

להשיגם! הנהגה ניסית קיימת לגבי השגת החכמה והמעלות וכשם שמוכרחים להשתמש במדת הבטחון והאמונה בשביל הפרנסה וכדומה, כן גם בענינים הרוחניים, זה ש; **"הַלֵךְ חֲשָׁכִים וְאֵין נֶגְה לֹו"** אינו מצליח בלימודיו ובתפילתו, **"יָבֹטַח בְּשֵׁם ה' וְיִשְׁעוֹ בְּאַלְקִינוּ"** ואז יצא מחשכה לאורה וברגע קטן יכול הוא לזכות לגן עדן. הקב"ה משפיע בלי גבול מידו הפתוחה והרחבה, **"לֹא בְשָׁמַיִם הוּא"** (דברים' ל יב) כל אחד יכול לזכות ואין בזה מהלך טבעי, ההשפעה היא בלתי טבעית, הכי קטן יכול לזכות למדרגת אדם גדול אם יעמול ויקרב עצמו לבורא. **"הַרְחֵב פִּיךָ וְאֶמְלֵאֲהוּ"** (תהלים' פא יא) הקב"ה נותן ונותן. **"לֹא נִפְלְאָת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רָחֵק הוּא"** (דברים' ל יא) האדם הוא שיוצר את המרחק בינו לבין קונו ובסכולתו מאבד את הטובה הגדולה העומדת קרובה ומוכנה לפניו, **"פִּי קָרוֹב אֶלֶיךָ הַדְּבָר מֵאֵד"** (שם' יד).

ועיין רמב"ן ספר 'האמונה והבטחון' שכתב; "יָבֹטַח בַּה' וְנִשְׁעָה טוֹב" (תהלים' לז ג) **שהבטחון הוא; שיבטח בה' שיעזרהו לעשות מצוותיו** (האמונה והבטחון). כשם שקיימת שביעית בחיים הגשמיים שתלמד אותנו את הנהגת הנס שבטבע, כך קיימת שביעית בענינים הרוחניים, הנהגה ניסית קיימת בכל הזמנים, תמיד רואים את יד ה' כיצד הענינים הרוחניים מתפתחים למעלה מדרך הטבע, **כיצד מתקיימת הבטחת; "לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִכְרוֹנוֹ"** (דברים' לא כא) ועצם קיומנו במשך כל הדורות בין אומות העולם, כל זה מורה על הנהגה הניסית ברוחניות.

אמנם יש להוסיף הערה חשובה בזה; שאפילו אם לא רואים הנהגה ניסית גלויה אולם קיימת הנהגה נסתרת בזה, ההתפתחות הרוחנית מוסתרת מעין האדם, עולמות עליונים נבנים ע"י מצוות האדם ואין הוא יודע מזה מאומה, האדם פועל וחושב שלא פעל מאומה, אולם האמת שהצלחתו מוסתרת ממנו; **'אדם מקדש עצמו מעט מקדשים אותו הרבה, מלמטה מקדשים אותו למעלה' (יומא' לט).**

הנשמה מתעלה ומתרוממת, אולם האדם הנמצא למטה אינו מרגיש מאומה, קיימת הנהגה נסתרת. וא"כ אין האדם יכול לפסוק בנקל על עצמו כי אינו מצליח בעבודתו, שהרי פרי עבודתו מוסתר ממנו ואפילו מדרגות האדם שרגילים אנו לקבוע בודאות כי פלוני מהדור הקודם ודאי גדול מפלוני הקיים עמנו היום, גם בזה קיים הסתר. והאמת כפי שהיא אינה ידועה לנו, אין לנו כל מושג מגדלותם של בני אדם, הדבר מוסתר מאתנו ושעות היא

לקבוע; שפלוני גדול מחברו, שיתכן כי לאדם פשוט יש ניצוץ מנשמה גבוהה מאד וגדלותו האמיתית מוסתרת היא מעיני בשר ודם.

מכל האמור יכולים אנו להסיק למעשה; עד כמה מן הטעות הוא להתיימשך בגלל חוסר הצלחה בלימוד התורה ובתפילה, קיימת הנהגה ניסית בזה וכל אחד אפילו חסר כשרונות יכול לגדול ולעלות בלי סוף, רק שיעמול ויבטל את המרחק שבינו לבין קונו, החכמה מתנת שמים היא וניתנת למי שמכין עצמו לכך וכן בתפילה ומעלות הנפש, כל אחד יכול להצליח ולגדול ואפילו כשאינו רואה פרי לעמלו אין כל ראייה שלא הצליח, **הצלחתו מוסתרת היא; 'מקדשים אותו מלמעלה' ואפילו כשהרגשתו היא כי במחשכים הוא נמצא; "וְאֵין נֶגְה לֹו, יָבֹטַח בְּשֵׁם ה' וְיִשְׁעוֹ בְּאַלְקִינוּ"**. (קובץ שיחות').

"אם בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא' כו ג).

איתא במדרש; 'הה"ד; "חשבתיו דרְכֵי וְאֶשְׁרִיבָה רְגְלֵי אֵל עֲדֹמֶיךָ" (תהלים' קיט נט) **חשבתיו מתן שכרן של מצוות והפסידן של עבירות "וְאֶשְׁרִיבָה רְגְלֵי אֵל עֲדֹמֶיךָ"** (ויקרא' לה א). **כאן העירו לנו חז"ל; שלא מספיק מה שאדם רוצה ללמוד, אלא שצריך חשבונות רבים ועצות שונות לזכות לתורה, מי לנו גדול מהחסיד שבמלכות דוד המלך?! ובכל זאת מעיד על עצמו שהיו נחוצים לו חשבונות תדירים שזכר מצוות וכנגדם הפסד עבירות, עד שהיה מתעורר לגודל חשיבות לימוד התורה, כל פעם היה עורך מחשבות מחדש לחזק את עצמו בלימוד התורה. וכבר אמרו חז"ל; **'ארבעה צריכים חיזוק'** (ברכות' לב): **ואחד מהם; 'תורה'**.**

ואמרו חז"ל; 'תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב' (ברכות' סד). **היינו; שתמיד מתעלים ומגיעים להשגות יותר גדולות ומכיון שכן מוכרחים תמיד להכנה מחדש לכלכל המדרגה החדשה שאלה רוצים להגיע ואם זה נאמר בגדולי עולם שכבר הגיעו למדרגות רמות מאד, עאכ"כ לאנשים כמונו אשר עתה מתחילים לגשת אל מלאכת התורה בהשגות קטנות וכוונות מעטים, שצריכים להכין את עצמם הכנה גדולה כדי לזכות להצלחה וסייעתא דשמיא.**

איתא בגמרא; 'מה יעשה אדם ויחכם? ירבה בישיבה וימעט בסתורה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר; 'פִּי ה' יִתֵּן חֶסְדָּהּ מִפִּי דַעַת

וּתְבוּנָה" (משלי' ב ו) ('נדה' ע:); **למדנו מזה;** שענין התפלה אשר בפני עצמו נחשב מהדברים העומדים ברומו של עולם ('ברכות' ו:); הוא גם כן נחוץ לרכישת התורה, **אולם כבר אמרו חז"ל על התפלה;** שלמרות חשיבותה בכל זאת בני אדם מזלזלים בה ('שם') והחוש יעיד אע"פ שכולנו מתפללים בכל זאת מעטים מאד שמתעלים ע"י התפלה ועל כרחך שתפלה צריכה לימוד והדרכה איך לגשת אליה וגם לזכות על ידה לתורה.

תפלה נקראת; 'עבודה שבלב' (תענית' ב) כי לא די הבנה שכלית אלא צריך דוקא רגשי הנפש בשעה שהוא מתפלל וכדי להגיע לרגש אמיתי מוכרחים להכנה לפני התפלה, **כמ"ש ר' אליעזר: "כשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים"** (ברכות' כח:); **היינו;** שיתבונן לפני תפלתו שעומד לשפוך שיחו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ובודאי שלימוד המוסר לפני התפלה היא תחבולה גדולה ליישב את דעתו ולהכין את לבו לפני המקום.

מצאנו בגמרא; 'אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו שנאמר; "נִשְׁאָא לְכַבְנוּ אֵל פְּפִים אֵל קָל בְּשָׁמַיִם" (איכה' ג מא) (תענית' ה) **ויש לפרש; שהרגש של השתוקקות לסדר שבחיו של מקום וכן השתפכות הנפש בבקשת צרכיו צריך להיות כל כך מוחשי, כאילו יכול להרגישו במשמוש היד. שואלת הגמרא; שהרי הקב"ה מקבל אפילו תפלה כזאת שנאמר; ויפתוהו בפייהם ובלשונם יזכו לו ולבם לא נכון עמו? ומתרצת הגמרא; שזה רק בציבור שתפלה כזאת מתקבלת, אבל יחיד מוכרח לכוון את לבו כראוי.**

והדבר יפלא; איך יתכן כלל שתפלה גרועה כזו שהוא כמזבזב תקבל אפילו בציבור? ונראה לבאר את זה ע"פ הגמרא; שירמיה לא הזכיר בתפלתו; 'נורא' ודניאל לא הזכיר; 'גבור' מפני שאמרו; **'איה נוראותיו ואיה גבורותיו, עד שבאו אנשי כנסת הגדולה והחזירו עטרה ליושנה' (יומא' טט:); **וביארה הגמרא; שהסיבה שהסכימו ירמיה ודניאל לשנות, משום שהיו יודעים שהקב"ה הוא אמיתי ולכן לא רצו לשקר ונראה; שהכונה היא שבדאי מבחינה שכלית היו יכולים לומר: "הגבור והנורא" משום שהיו מאמינים גדולים, אבל היות והתפלה דורשת הרגשת הלב ובשעה שהיו רואים גוים מקרקרים בהיכל, לא היו יכולים לשבח את הקב"ה בתוארים של גבור ונורא בלב שלם.****

גנזי המלך דברים הטעונים גיזה גנזי המלך דברים הטעונים גיזה

הוא הדבר בנוגע לתפילת הציבור; שבודאי מוכרחים לכוון, אחרת איך תתקבל התפילה? אבל איפה שמתפללים רק בהבנת השכל בלי רגשת הלב, על זה נאמר: "וּפְתוּחוּ בְּפִיהֶם וּבְלִשׁוֹנָם יִכְבְּרוּ לֹ" (תהלים' עח לו) משום; "וְלִפְמֹ" לא נְכוֹן עִמּוֹ" (שם) היינו; שחסר הרגשת הלב, בזה מקבל הקב"ה התפילה אם היא של ציבור דוקא, אולם במי שאינו מכוון כל עיקר בתפלתו כבר העירו על זה; 'יִכּוֹן רַגְלָיו זֶה אֵצֶל זֶה, כְּמִ"ש; "וְרַגְלֵיהֶם כְּגֵל יִשְׁקָה" (יחזקאל' א ז) ('או"ח' צה) ובזה העיר למוסר אזניך, אם ברגלך הנך חפץ להיות כמלאך כל שכן במוחך ואם לא לשחוק תחשב, רגלך כמלאך וראשך כחמור עמוס במשא הסכלות!

כדאי להעיר עוד ענין הצריך חיזוק; הוא מה שנזכר בפרק 'קנין תורה'; 'נושא בעול עם חברו' ('אבות' ו 1) מי שרוצה להצליח ברכישת התורה צריך להיות גם בעל עין טובה הרוצה בתועלת חבירו ואין עינו צרה בהצלחת זולתו ולא עוד אלא שצריך לדאוג לחבירו לעזור לו ולקדמו בלימודים, כל שכן כשנוגע לרבים שצריך לזוהר מאד להיות מאלה שמחזקים את הרבים בלימודם ולהמנע מכל דבר שיכול לגרום להם רפיון. ובקשר לענין; 'נושא בעול עם חברו', יש להזכיר מה שהיה רגיל הסבא ז"ל לספר בכל פסח; פעם אחת בהיות הסבא עוסק בתורה בפרישות היה דחוק לו השעה והנה מנהגו היה להדר לאפות מצות מצוה ערב פסח אחר הצות, אבל בשנה ההיא לא

הספיק בידו מחמת הוצאות, כמה צער היה לו שלא עלתה בידו לקיים מנהגו וגם היה בוש מבני העיר שפרוש כמוהו לא היה מהדר בזה בשעה שבעלי בתים פשוטים עשו כן והיה הסבא אומר: "שאלו היה אחד מאנשי העיר נותן דעתו על מצבו והיה בא לעזרתו, כמה צער ובושה היה יכול למנוע ממנו". אכן הרבה צריך האדם לעמול כדי לזכות לתורה והעיקר שלא לחסוך עמל וטורה ולא לחפש מציאות. ועל כגון זה אמר הסבא ז"ל: "שיש הבדל בין רוחניות לגשמיות; בגשמיות אם משלם הקונה יותר מדי הרי נתאנה, מה שאין כן ברוחניות כל מה שמשלם יותר עבור השגת המעלות יותר מתעלה". ('המוסר והדעת' ג).

אני לא עושה כלום??

"אם פקקתי תלכו" ('ויקרא' כו ג)

דרש הרב גלינסקי: "אם פקקתי תלכו", יכול זה קיום המצות כשהוא אומר: "נָאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" הרי קיום המצות הא מה אני מקיים; "אם פקקתי תלכו" שתהיו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים כמו שנאמר; "וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וְשִׁמְרְתֶם לְעִשְׂתֶּם" ('דברים' ה א). פנה אלי בהור מיאוש; הוא מדשדש בישיבה תקוע לא מתקדם ולא מתעלה, כשלושום כן אתמול כך היום וכך צפוי גם מחר. אז זהו, יפרוץ את המעגל ויצא מהישיבה או לעבוד או לצבא. אמרתי לו: "שתי תשובות בדבר. האחת; "אם פקקתי תלכו" שתהיו עמלים בתורה' (רש"י). למה נקט הכתוב לגבי למוד התורה במילה; "פקקתי"? "פקקתי" הוא לשון; חקיקה כדרך סלולה ולמה הכונה? אדם רוצה להגיע לירושלים הולך לתחנה עומד בתור והאוטובוס מגיע עולה ומשלם ומתישב, האוטובוס יוצא לדרכו מגיע למחלף מסובים והנה פקק תנועה, נחש מכוניות תקוע והאוטובוס נעצר. ב"ה המושב נח המזוג פועל אבל לא מתקדמים. אז מה יקום ויבקש מהנהג לפתוח את הדלת וירד?! לאן? אל השמש הקופחת באמצע השומקום?! בודאי שלא, עם כל התסכול והמרמור יכפה על עצמו סבלנות ורגיעה וימתין עד שהפקק יתפוגג והתנועה תמשיך לזרום והוא יגיע למחוז חפצו. כך הישיבה; היא הערוץ החקיקה והמסלול הכבוש. "אם פקקתי תלכו" ולפעמים נתקעים ונעצרים, זה מעצבן מתסכל

ומציק, איני מתכחש, אבל מהאוטובוס לא יורדים ולבסוף מגיעים. הבין הבחור אך הזכיר שהרב אמר שיש שתי תשובות בדבר... סיפר הרב גלינסקי: "אברך הגיע לרבו בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור זצ"ל ובפיו אותה טענה: "אינו הש שהוא מתעלה ומתקדם הוא תקוע וסובב במסלולו, תפילה אכילה למוד ושינה וחזור חלילה, כשלושום כן אתמול והיום ומחר והוא מתוסכל ומיאוש". ענהו ה'חידושי הרי"ם': "שנינו; 'לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי' ('ע"ז' ה); ולמה הכונה? האדון רותם את השור למחרשה והשור שמח להיות לתועלת; "נָכַח תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר" ('משלי' יד ד) מביא את צוארו בעול ויוצא לדרך לחרוש, האדון אוזח מאחוריו את ידית המחרשה נועץ את הלהב בקרקע ומכוון את השור במלמד הבקר. הולך השור ומושך במחרשה הולך והולך והולך ומגיע עד גבול השדה, האדון מסובב ודוחק בו לשוב על עקבותיו לחרוש את התלם המקביל. והשור לא מביין; כבר הלכתי בדרך הזו הלוך ועכשו חזור? נו, טוב, בכל צעד מתקרב אני לרפת ולאוכל. הולך והולך ומגיע עד לקצה השני ובעל הבית הופכו לחרוש את התלם השלישי והשור לא מביין; כבר פסעתי כאן כבר הלכתי הלוך וחזור ומדוע ללכת שוב?! אבל מצליפים בו והוא עושה את הדרך שוב ושוב ולבו מתחמץ למראה התלמים המקבילים המזכירים לו כמה פעמים כבר עשה את הדרך לחינם. אך שור פותה הוא; כך צריך וכך נחוץ לחרוש

כדי לזרוע ולהנביט ולהצמיח. ובכן היכול מבורך נקצר ונגדש נדוש ונזרה והגרורים נתחבים לשקים ועכשו מגיע תור החמור לעמוס על גבו את השקים ולהוליכם לאסם. טוענים שני שקים ופורקים טוענים ופורקים טוענים ופורקים והחמור מתמרמר; עבודת חנם היא שקים אלו מה לי הכא ומה לי התם ומדוע מעבידים אותי בחנם?! אבל מה נדרש מחמור לא דורשים ולא מצפים ממנו אלא שיעשה את המוטל עליו והבעלים יודעים שתבואתם הובאה מן הגורן אל האסם. "כך", אומר ה'חידושי הרי"ם' זצ"ל: "לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי". אתה עשה את שלך ואל תיגע את מוחך להבין מדוע עליך ללמוד היום כאתמול ומחר כהיום ולהתפלל שוב ושוב, כשור החורש תלם אחר תלם וכחמור המוליך שק אחר שק" עד כאן דבריו והם אמת לאמיתם. אבל יש הבדל אחד מהותי ויסודי; השור והחמור עובדים ומועילים לבעה"ב בלי שידעו איך וכיצד הוא נהנה בזכותם ואילו אנו עמלים עבור עצמנו מגדלים את יבולנו ומאסמים את תבואתנו. בלא שנבין איך וכיצד, אנו מגדלים את עצמנו; "וּשְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל פְּקַדְתֵּי נְאֻת כָּל מִשְׁפָּטֵי נְעֻשֵׂי־אֹתָם" ('ויקרא' יט לז) כאילו עשיתם את עצמכם' ('סנהדרין' צט). "אם פקקתי תלכו" כשור ההולך בתלמיו החקוקים וכחמור הנושא שקיו בתואי דרכו ואינו חש כי פועל הוא מאומה שמתעלה ואף מועיל ולמעשה ממלא את יעודו וקונה עולמו בונה את עצמו בכל פסיעה. ('והגדת' הרב גלינסקי שליט"א) ■

פרשת 'בהר'

מי המציל?

"וכי ימוך אֶחָיד... וְהִחֲזַקְתָּ בוֹ" (ויקרא' כה לה)

מסופר ב'זוהר הקדוש'; עני אחד עבר לפני רבי יצחק ואמר לו: "הבה לי נדבה ותחיה בה נפשי ונפש בני ובנותי". אמר לו רבי יצחק: "אין בידי אלא חצי מעה של כסף ולא תוכל לקנות בה מאומה". ענה העני: "גם לי יש חצי מעה ויחד תהיה לי מעה שלמה ואקנה בה ככר לחם". נתן לו. ראה רבי יצחק בחלומו והנה הוא מושלך בים הגדול בין גלים ומערבולות ועומד לטבוע ורבי שמעון בר יוחאי נצב על חוף הים ומושיט לו יד להצילו ואין הוא מגיע ליד המושטת לפתע הופיע אותו עני תפס בידו וקירבה לידו של רבי שמעון בר יוחאי וכך ניצל. **ניעור משנתו ונפל בפיו פסוק: "אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה וְמִלְטָהוּ ה' "** (תהלים' מא ב). **ועוד מסופר;** עני אחד היה בשכנותו של רבי ייסא ולא היו הבריות משגיחות עליו לפרנסו והיה בוש לבקש עזרה. **יום אחד בא רבי ייסא לבקרו ומצא שאיבד את הכרתו ושמע בת קול אומרת:** "הלוא נפשו יצאה ברעב בטרם הגיע זמנו ווי לבני עירו שאין בהם מי שיצילו". מיהר רבי ייסא והטיף לתוך פיו תמצית מי גרוגרות, הזיע ושבה אליו רוחו וסיפר שכבר יצאה נשמתו ובאה לפני כסא הכבוד ובקשה להשאר שם אלא שהקב"ה רצה לזכות את רבי ייסא במצות הצלת נפש מישראל והכינו לו כסא בעולם העליון בשכר מצוה זו. מאותו יום היו בני העיר משגיחים באותו עני לפרנסו. (זוהר' ב סא)

קלות ראש

"וּמִקִּדְשֵׁי תִיכְאוֹ" (ויקרא' כו ב)

'מצוה להיות בבית המקדש במורא וכבוד ראש מאימת ה' יתברך השוכן בתוכו שנאמר; **"וּמִקִּדְשֵׁי תִיכְאוֹ"**. ואמרו בתורת כהנים; **"אֵת מִקִּדְשֵׁיכֶם"** (ויקרא' כו לא) **לרבות בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל מקום שעליהם נאמר; "נֶאֱמָר לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מַעֲטָ"'** (יחזקאל' יא טז) (ילקו"ש' ויקרא' כו). **אין נוהגים בהם קלות ראש כגון; שחוק והיתול ושיחה בטילה. ועונש העובר על זה גדול מאוד כמו שאמרו בזוהר' (חרדים' ט יט) כשהגאון רבי שאול בראך זצ"ל התמנה לרבה של קרולי שם דגש ראשון על הנהגות בית הכנסת וקבע שאין להזמין חזן בלי רשותו כדי שלא יתן במה לקלי דעת ולא להפוך את שעת**

נגאלו רק כעבור חצי שנה (ראש השנה' יא.). הרי שבמשך חצי שנה הם היו במצב של 'כעין גאולה', יצאו משעבוד אבל עדין לא יצאו מרשות המצרים. **והואיל ונאמר; "פִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְצָנוּ נִפְלְאוֹת"** (מיכה' ז טו) **הסיק רבנו ה'בן איש חי';** שכך יהיה גם בגאולה העתידה שלפני בוא המשיח תהיה תקופת בינים של עצמאות וחירות משעבוד אבל נהיה עדין בגלות ורק לאחר מכן יבוא המשיח ויגאלנו לחלוטין. כי יש להסתגל לחירות לעבור לתקופת התאקלמות מדורגת... (בניהו' ראש השנה' ח)

מיתה בידי הפחד

"וּנְסַתְּם וְאִין רַדְף אֶתְכֶם" (ויקרא' כו יז) **"וְנִדְּפָה אֶתְּם קוֹל עֲלֵה נִדְּפָה וְנָסוּ מִנֶּסֶת תִּרְבֵּי וְנִפְּלוּ וְאִין רַדְף"** (ויקרא' כו לו)

ישנו סיפור אודות חכמתו של הרמב"ם זצ"ל; הרמב"ם כידוע היה רופא של מלך מצרים התקנאו בו שרי המלך והסיתוהו שידחה את הרמב"ם וימנה תחתיו רופא מוסלמי ושמו כמון והבטיחו שאין מומחיתו נופלת ממקצועיות הרמב"ם. נענה להם המלך וקרא לשני הרופאים והציב בפניהם אתגר שכל אחד מהם ינסה להרעיל את רעהו ומי שיוותר בחיים יהיה רופא המלך. על שניהם להתיצב בפני המלך וכל אחד מהם יבלע את הסם שרעהו יתן לו ומותר לו לבלוע לאחר מכן סם שיבטלו וינטרלו. האמת היתה ששניהם היו רופאים מומחים וידועי שם ושניהם בקיאים בכל התרופות והרעלים וידועים כיצד להתמודד עימם ולנטרל את השפעתם. הרופא הנכרי הלך לביתו ובילה שבוע שלם לריקחת רעל חזק ומהיר השפעה, סם מות נורא. ואילו הרמב"ם שם את מבטחו בה' והחליט להיות נאמן ליעודו לרפא בני אדם ממחלתם ולא להשתמש בידעותיו לשם רצח וכליה. היום הקובע הגיע, שני הרופאים התיצבו לפני המלך ובידם סממניהם. כמון הרופא הנכרי הושיט לרמב"ם את הסם שהכין, הרמב"ם בלעו ומיד נטל את התרופה שהכין וביטל את השפעת הרעל ונותר בחיים. עתה הושיט הרמב"ם לכמון דבר מאכל. בלעו כמון ומיד לאחריו נטל סם נגד רעלים אבל הפלא ופלא הוא לא חש בצמרמורות ובחולשה שהרעל היה צריך לגרום לו, לא חש במאומה כאילו לא בלע כל רעל, כפי שאמנם היה... **ואז ניעור בו חשש עמום שהפך לחשד נורא;** אולי הרמב"ם ברוב חכמתו נתן לו סם שפעולתו

התפילה למופע בידורי חלילה. כמו כן הקפיד שלא ישוחחו וכדי לפקח על כך קבע מיקומו על הבמה ומשם השגיח על כל הקהל. יום אחד ביקש הגבאי להזמין חזן שלא הצטיין ביראת שמים מופלגת, שוחח הרב עם החזן ולא מצאו הגון. חרה הדבר לגבאי ואירגן מסיבת 'מלוה מלכה' בה השמיע החזן פרקי חזנות ונעימה קלות להנאת השומעים **והגבאי הכביר עליו שבחים ואמר:** "כולם יודעים מדוע לא זכינו לשמוע את החזן בבית הכנסת..." בבוקר סופר לרב על המסיבה והדרשה והבין שמעריציו ומוקיריו יבקשו לפגוע בגבאי והזהירם לבל יהינו לעשות דבר. כמו כן מיהר לבית הכנסת בו התפלל הגבאי ומצא קבוצת תלמידי ישיבה מחכים לצאתו כדי לטבוע כבוד רבם וגער בהם וציום שישובו לתלמודם. הגבאי סיים תפילתו ושב לביתו מבלי שידע שהרב הצילו ובביתו מצא את אשתו והתינוק בזרועותיה. על הכירים עמד סיר חלב שרתח ועמד לגלוש. בקשה האשה שיורידו מהאש ובהורידו נתקלה ידו בתינוק והחלב הרוחת נשפך עליו. באותו יום התקיימה ההלויה וכל העיר רעשה. בשבת בא הגבאי לבית הכנסת וקיבל עליה לתורה, לאחר שבירך את הברכה שאחר הקריאה **דפק על הבימה ואמר בקול רם:** "מורי ורבותי, החצפתי פני נגד הרב ונענשתי בעונש הנורא ביותר. בפני כל הקהל אני מבקש מחילה מהרב ומעתיר לפניו שיסלח לי". הרב כאמור עמד על הבימה בצד ספר התורה כדי לסקור את כל הקהל לפקח ולהשגיח שאיש לא ישוחח ולא ידבר. כשסיים הגבאי את הבקשה המרטיטה **נענה הרב במשפט אחד:** "מדוע מדבר כבודו כאשר אסור לשוחח. מה שברצונו לומר יאמר לאחר התפילה". (הרב שלום מאיר וולך שליט"א)

גאולה בשלבים

"וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ לְכָל יִשְׂרָאֵל" (ויקרא' כה י)

חז"ל אמרו; שהעבדים היו יוצאים לחירות בשנת היובל בראש השנה אבל עד יום הכפורים היו עדין בבית אדוניהם אוכלים שותים ומתענגים וביום הכפורים היו שבים לבתיהם (ראש השנה' ח:). הרי שבאותם עשרה ימים הם היו במצב של חופש למחצה, חופש ממלאכה אבל עדין לא חופש מושלם. **והעיר רבנו ה'בן איש חי' זצ"ל;** שכיוצא בכך היה בגאולת מצרים שרבותנו ספרו כי בראש השנה פסקה העבודה מאבותנו במצרים אבל הם

פירוט מדויק על כל ליל לינה ועל כל פרוסה... זה היה יותר מדי בשבילו ואמר: "לכל דבר יש גבול. הלה נהנה עד בלי די והלך לדרכו בחיוך ובברכה ואני שהושפלת וקיבלתי יחס מחפיר נאלץ לשלם עבור כל פרוסה?! והחשבון כה גבוה. מאין לי לשלם ממון כה רב?!" חייך בעל האכסניה וענה: "הלוא תבין. הלה בא בעסקי מסחר. הוא קנין גדול של הסחורה שבתי החרושת שלי מיצרים ובתור קנין מגיע לו היחס הטוב ביותר ומיטב המעדנים וכל הנוחות על חשבון העסק וזה משתלם לשנינו ומובן מאליו שאינו משלם מאומה. אבל אתה הן באת להתארח ולא לסחור ובמבט ראשון ראיתי שאין כסף בכיסך על כן לטובתך שיכנתי אותך בחדר הזול ביותר ופקדתי שלא לתת לך מעדנים כי למה יתפח חשבונך בגלל הנאת רגע ומהיכן תשלמו?!" אומר הג"ר מעתיק מאזונו זצ"ל; הצדיקים הם 'הקנינים' של הקב"ה רוכשים את 'סחורתו' שהיא; תורה ומצות, על כן זוכים לכל התפנוקים והמעדנים ולכל הברכות האמורות בתורה חנם ואין נגרע מחלקם לעולם הבא מאומה. אבל מי שאינו מקים את התורה הלא לא יארחו הקב"ה חנם ויתבע לשלם על כל פירור של הנאה. חסד עשה עמו הקב"ה שמנע ממנו כל טובה, זולת ההכרח שבהכרח. ■

אף הסוחר בעל האכסניה קבע שם את דירתו ועיניו צופיות על כל אשר נעשה. הגיעו למקום שני בני אדם. קיבל בעל האכסניה את פני האחד בשמחה מופגנת ויחד לו אגף מגורים מפואר ורחב ידיים ובחדר האוכל העמידו לרשותו שולחן מיוחד ומלצר התפנה מכל עיסוקיו לשרתו והוגשו לשולחנו מבחר המנות ומיטב המעדנים עוד בטרם פצה את פיו לבקש. לאורח השני ניתן קיטון צר ומוזנח הפונה אל החצר האחורית אל ביתן האשפה. כל בקשותיו והחליף חדר נענו בשלילה. חשב האורח; אולי אין חדר פנוי, סבר וקיבל. ירד לחדר האוכל והונחה לשולחן צדדי ומרוחק והושמה לפניו פינת לחם והוא נשכח מלב וכל רמיותיו למלצר לא צדו את עינו. מדוכדך לעס את הלחם היבש והרהר עגומות על אי הצדק המשוע, על פניו חלפו המלצרים נושאים מנות מדיפי ריח מגרה לשולחנו של האורח שהגיע עמו והוא העמיק בתמיהות של; 'מה נשתנה'. הגיע היום ושניהם עזבו את המלון כאחד. הראשון שזכה ליחס מיוחד ניגש עתה אל בעל האכסניה בחיוך והם לחצו יד בחביבות והוא הלך לדרכו. עשה כן גם השני העלה חיוך על פניו וניגש אל בעל האכסניה ביד מושטת ללחיצה אך בעל האכסניה לא השיב לו יד. "המתן רגע", אמר: "הנה החשבון" והגיש לו

איטית והוא ישפיע רק לאחר שהחומרים המנטרלים יפסיקו להשפיע? ואולי הרמב"ם נתן לו סם שיתחיל להשפיע רק כאשר יאכל מאכל נוסף למשל; בשר? ולכן הפסיק לאכול בשר. ואולי פולין? ופסק מלאכול פולין. ואולי חיטה? ופסק לאכול מוצרי מאפה. וברוב פחדו לא שתה אלא חלב פרה שנחלב מול עיניו. כעבור שבוע פגשו הרמב"ם חירור ורזה ושאלו ברוב חכמתו: "אמור נא לי, כשאתה שותה חלב פרה איך אתה מרגיש?" שמע זאת כמון והחירור כסיד וקיבל התקף לב ומת אחוז שבץ מרוב פחד... אמר המלך: "עתה ידעתי שאתה הרופא הגדול מכולם שיודע למצוא רעל שמשפיע לאחר שבוע ימים". ענה הרמב"ם: "אדוני המלך. לא הרגתי אדם בימי חיי ואותו רופא לא מת על ידי אלא הוא מת על ידי עצמו מכח דמיונו". (הרב שלום מאיר וולך שליט"א)

הנאה בתשלום

"נאם לא תשמעו לי ולא תעשו את קל המצות האלה. נאם בקחתי תמאסו נאם את משפטי תגעל נפשכם" (ויקרא' כו טו)

מעשה בסוחר עשיר מופלג שהיו לו עסקים רבים בתי חרושת מחסני סחורות חנויות מלאות כל טוב ואכסניה.

איזה ריהוט יהיה בארמון?

חובה. והנמשל; הנשמה ירדה לעולם כדי לסגל תורה ומצות אשר בהן תרהט את ארמונה בגן העדן במרום, לשם כך נקצבה לה פרנסתה כדי שבממון עצמו תקיים את עצמה ותקיים מצות; חינוך הבנים לתורה, מעשי צדקה וחסד ותמיכה במרכזי תורה וכל שעה פנויה תקדיש לתורה ומצות. ברם, רבים השוכחים את העיקר ועוסקים בטפל; מזניחים את התורה והמצות ומקדישים את מעיניהם לצבור עוד ועוד ממון. לפיכך; נצטוינו שאחת לשבע שנים תשבית הארץ למען נדע כי; "לה' הארץ ומלוואה" (תהלים' כד א) אחת לחמישים שנה יהא היובל שנזכור; "פי גרים ותושבים אפם עמך" (ויקרא' כה כג) הארץ חוזרת לבעליה ונדע כי גם אנו נחזור לבעלינו ונתיצב ליתן דין וחשבון על מעשנו. ואז לא נציג את 'חרוזה הזכוכית'; 'שאינו מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד' (אבות' ו ט). ('עקידת יצחק' א' אחרי') ■

נזכר בארצו ובמשפחתו והמו געגעויו. מכר את האחוזות והנחלות שקנה, מכר את הרכוש הרב שצבר והמיר את הכל בדבר היקר ביותר בסין; חרוזי זכוכית מלוטשת. טען שירת גמלים בארצו הסחורה היקרה ליבו התרונו; בשובו לארצו יהיה העשיר הגדול ביותר. אך אבוי, בהגיעו לגבול הממלכה פרצה סופת חול וקברה את כל הגמלים על משאם והוא בנס ניצל והגיע לארצו בחוסר כל. הבהילוה לפני המלך וסח בכבי על הסופה הנוראה. "אל תצטער", ניהמו המלך: "אשלח את עבדי ויכרו את החול. כמה גלילי משי היו בשירה הקבורה?" "גלילי משי", הפטיר בזלזול: "חרוזי זכוכית היו שם, ארגזים מלאים". "חרוזי זכוכית?!" קרא המלך: "כלום לשם כך נשלחת לסין הרחוקה כדי להביא משם חרוזים בפרוטה?! הלא הענקתי לך אותם כדי להביא גלילי משי לריהוט ארמון המלוכה". בפקודת המלך הושלך הסכל לבור תחתיות שם היתה לו שהות להרהר בטפשותו אשר חברו יחדו סיכלות ופשיעה קלות דעת והזנחת

הגאון בעל 'עוללות אפרים' זצ"ל נדרש להסביר מצות השמיטה ופתח במשלו של רבנו יצחק עראמה זצ"ל בספרו 'עקידת יצחק'; מעשה במלך שבנה ארמון כלול בהדרו כיון שנשלמה בנייתו קרא לאומן לרהטו. אמר האומן: "מה נפלא אילו הייתי יכול לשלב כאן ריפוד משי טבעי בוילונות משי בצבעים תואמים". "אדרבה, אמר המלך: "עשה והצלח". "אצטרך לגלילי משי כה רבים והמשי כה יקר מקורו בסין". "הסר דאגה מלבך", אמר המלך: "אספק לך את הסחורה". מיז קרא לאחד ממשרתיו ואמר לו: "שמעתי שבסין מחשיבים חרוזי זכוכית מלוטשת כיהלומים. קח מלוא התיבה חרוזי זכוכית והבא לי גלילי משי תמורתם". הגיע המשרת לסין ונוכח שבידיו אוצר; סוחרים התגודדו בפתח מעונו והציעו לו סכום עתק מורת חרוזי הזכוכית שהביא עמו, כיון שכך החל לסחור בכסף שקיבל, קנה ומכר והתעשר יותר ויותר ובינתיים עמד ארמון המלך בשממונו בלא רהיטים ווילונות... משארכו הימים

סיפורי צדיקים

בכתבי הרב חיים ויטאל זצ"ל מובא מעשה שקיבל מרבו האר"י ז"ל; באחת מקהילות ישראל הקדושות קרה מקרה שזעזע את כל העיר ועורר תהיות רבות וקושיות על דרכי ה' אצל גדולים קטנים. אשה צעירה בת לאחת מהמשפחות החשובות בעיר התחתנה עם סוחר ירא שמים רודף צדקה וחסד מעמודי התוך של אותה קהילה קדושה. במשך השנים הראשונות התנהלו חייהם של הזוג הצעיר בטוב ובנעימים וגם נולדו להם כמה בנים ובנות. האשה היתה נוהגת בצניעות רבה והיתה עוסקת בחריצות בגידול הילדים באמירת תהלים ובעשיית חסד עם בני העיר... הבעל היה יוצא למסחרו ברחבי המדינה והיה קובע עיתים לתורה ומעשי החסד שלו התפרסו על כמה עירות ולפי ענים נהנו מידו הרחבה.

לפתע פתאום אסון נחת על אנשי העיר; בנם בן השלוש של הזוג הנ"ל נהרג במיתה משונה בידי גוי שיכור רח"ל. כל העיר היתה מזועזעת מהמקרה הנורא ובמשך השבעה יצאו ובאו אלפי אנשים ביניהם רבנים חשובים ומפורסמים לנחם את ההורים השכולים. **רבים שאלו את עצמם שאלות ומעטים הביעו זאת בקול רם:** "האם זהו שכרם של הזוג הצנוע על כל מעשיהם הטובים? מדוע ה' יתברך עשה להם כך? ולמה במיתה משונה כ"כ?" גם תרעומת על דרכי ה' התגנבה לליבם של אחדים מבני העיר תרעומת שהחלישה ובלבלה את אמונתם והרחיקה אותם מהתורה. בני הזוג הגיבו למקרה באמונה ובהכנעה וקבלו את הנגזר עליהם באהבה והמשיכו את חייהם כמקודם, אך לא עבר זמן רב ואסון נוסף נחת עליהם... **שמועה קשה החלה לעבור בעיר:** "הסוחר הצדיק והצנוע נפל למשכב והרופאים חוששים לחייו". מיד התארגנו בכל בתי הכנסיות מנינים רבים של תפילה ושל אמירת תהלים, הסוחר היה אהוב על כולם ורבים נהנו ממתנת ידו הרחבה ולא עוד אלא שהוא היה אחד מראשי הממונה על מפעלים רבים של תורה ושל צדקה ולכן היו התפילות מעומק הלב והזעקות בקעו רקיעים. בתי הכנסיות התמלאו ורגשו עוד יותר כאשר הגיעה הידיעה שהרופאים התיאשו מחייו ולא נתנו לו יותר משבוע לחיות. **רב העיר שהיה צדיק ולמדן פסק:** "לא יקום ולא יהיה. לא יאונה לצדיק כל און". מה מאוד היתה אכזבתם ומה מאוד גדול היה כאבם ושברם של בני העיר כאשר לאחר כמה ימים נפטר הסוחר הצעיר והוא בדמי ימיו, אך טוב וחסד עשה כל ימי חייו כבן שלושים וחמש שנים היה במותו והאלמנה הצעירה שאבדה את משענתה ואת מקור חיותה ושמתה לא ידעה היכן להכיל את כאבה העצום... **כולם הרגישו בגודל האבדה ושאלות רבות מלאו את לבם:** "מדוע נלקח מהעולם האדם הטוב והצדיק הזה? ומדוע לא הועילו התפילות הרבות שהתפללו בעבורו?"

ואיך זה שרב העיר הצדיק גזר שיחיה ובכל זאת הוא נפטר? עברו שנתים ממותו של הסוחר הצדיק. בערב שבת בנה הנשוי של האלמנה הצעירה בא לברך אותה בברכת 'שבת שלום'. האלמנה הצעירה מנסה לחיך אבל על כרחה הדמעות פורצות מעיניה. "אמא", **טוען בנה:** "כבר עברו שנתים. די, מספיק לדמעות חז"ל קבעו מה הוא הזמן שמותר להצטער בו וכל הנמשך אחר צערו יותר מדי צערו נמשך עליו. הלא מאמינים בני מאמינים אנחנו ומה אנו יודעים חשבונותיו של האלוקים? בודאי שכל מה שעושה ה' לטובה עושה. את גורמת לכולנו צער רב וגם לנשמתו של אבא את גורמת צער. הוא בודאי רוצה שתמשיכי את החיים שלך הלא זה כמה חדשים שמוצע לך שידוך מצוין ואת עדין מתמהמת. אמא יקרה, את חיבת להתחזק באמונה, שפירושו; להיות שמחה בחלקך ולהמשיך הלאה". האלמנה הצעירה נשמה נשימה עמוקה. "די", **גמלה החלטה בלבה:** "מספיק לצער. מפסיק לכפירה. וכי אני רחמנית יותר מהבורא?! ה' יתברך עושה הכל לטובה ומעכשו אתחזק בשמחה". כך עלה בלבה של האלמנה. ואכן באותה שבת היא היתה שמחה ומחייכת, בניה הצעירים נשמו לרוחה סוף כל סוף אמא מחייכת בשמחה אמיתית בלי דמעות שמתנוצצות בזווית העינים. אמא חוזרת לעצמה אמא שוב מחזקת ומעודדת הם היו צריכים את השינוי הזה כמו אויר לנשימה ועוד שבת של יגון ואנחה היתה ממוטטת אותם נפשית ורוחנית. באותו לילה לראשונה מזה שנתים עלתה האלמנה על יצועה בלב קל ובשמחה. מזה זמן רב נרדמה בחיוך על השפתים, לראשונה מזה לילות רבים שכבה בשלוה בלי להתהפך על משכבה ובלי להעלות בזכרונה את בעלה הנפטר את חיובו ואת המילים הטובות שהיה אומר לה, **משהו שהיה עקור מלבה והיה חסר מנשמתה חזר אליה;** האמונה. והנה היא חולמת חלום; ובחלומה היא עומדת בגן יפיפה מואר באור יקריות, ניחוח גן עדן עלה באפה והיא הבינה שהיא נמצאת בעולם העליון בין עצי הגן היא הבחינה באדם זקן בעל הדרת פנים מואר כולו. **הוא ניגש אליה ושאל אותה:** "האם את רוצה לפגוש את בעלך?" היא הנהנה בראשה. הוא הוביל אותה להיכל ענק מלא בצעירים היושבים ושומעים שיעור תורה מרב צעיר, בסוף השיעור ניגש אליה אותו רב צעיר והנה זהו בעלה. "בעלי היקר", **קראה בהתרגשות:** "למה עזבת אותי בדמי ימי? ואיך זה שאתה מלמד תורה כאן בגן עדן? אתה לא היית תלמיד חכם איך הגעת לזה?" **בעלה הצטחק ואמר:** "דעי לך שאני הייתי גאון עצום בגלגול הקודם אלא שלא התחנתי וכאשר עליתי למקומי בגן עדן טענו כנגדי שאי אפשר שאשב בגן עדן בלי שאקים את המצוה הראשונה המזוכרת

בתורה: "פרו ורבו" (בראשית א כב) לכן באתי בגלגול בשביל לשאת אשה להביא ילדים ולגדלם לתורה ולפרנסם וכך היה שירדתי לעולם והתחנתי איתך והבאנו ילדים לעולם וממילא כאשר קיימתי את המצוה והשלמתי את התיקון שלי לא היה עוד טעם להיותי בעולם השפל ולכן נפטרתי ועתה אני נהנה משכר מעשי הטובים ומהתורה שלמדתי". "כל כך הרבה תפילות התפללו עליך ורב העיר גזר שלא תמות מדוע זה לא הועיל?" **שאלה. אמר לה בעלה:** "כל התפילות שהתפללתם כולן התקבלו חלקם הועילו לי למקום שאני נמצא בו ובחלקם השתמשו כדי לעזור לעם ישראל ולהצילם מגזרות, אבל מאחר שלא היה לי שום תפקיד לעשות בעולם לא היתה שום אפשרות שאשאר בו ולכן גם לא הועילה גזרת הרב ואילו את שיש לך עוד מה לעשות בעולם להתחנת עם זיווג נוסף ולהביא עוד ילדים וגם לטפל בילדים שלנו את לא סימת את שליחותך ועליך להתחזק ולהמשיך הלאה ולמלא את שליחותך ואת תפקידך". "מדוע מת בבנו הקטן?" **שאלה. ענה לה:** "בבנו הקטן היה נשמה גבוהה מאוד של צדיק קדוש. בגלגול הקודם הוא נחטף מהעריסה לבין הגוים וינק מאשה נכרית ולאחר מכן נפדה על ידי היהודים וגדל והיה לצדיק נשגב. כאשר נפטר רצו להעלותו למקום גבוה בגן עדן אבל הזמן שינק מאשה נכרית הטיל כתם על נשמתו הזכה לכן הורידו אותו לעולם כדי שינק מאשה כשרה ואת זו שנבחרת לזכות הזו בשל צניעותך וצדקותך". "אבל מדוע נפטר באופן כה מזועזע?" **זעקה,** בזכרה את המראה הנורא של בנה הקטן בידי של הגוי השיכור. **אמר לה בעלה:** "בבנו היקר ממילא היה צריך למות מאחר שהשלים את שליחותו בעולם אלא שבאותו זמן שעמד להפטר מן העולם היתה גזרה של הרג ושמד מתוחה על אנשי העיר בשביל ריבוי העונות שבין אדם לחברו שהיו בעיר ומאחר שממילא הגיע זמנו להפטר מן העולם הסכימה נשמתו למות במיתה משונה בשביל לכפר על אנשי העיר ובודאי שבשביל נשמה יקרה כזו זוהי זכות גדולה מאוד והוא עלה על ידי כך למקום גבוה כ"כ בגן עדן שאין רשות לכל בריה לראותו מלבדי שאני אביו ובבוא הזמן תהיה הזכות הזו גם לך להיות במחיצתו בזכות הצער שעברת". **ולאחר מכן הוסיף:** "דעי לך רק בגלל שהתחזקת בשמחה הרשו לי להתגלות אליך. כל הזמן שהיית בצער היה עליך קטרוג גדול וכמעט שאבדת את בנך השני וכל בקשותי להתגלות אליך לא נענו... **הוא שתק קצת ואח"כ הוסיף בקול רד:** "אני השלמתי את התיקון שלי אבל לך יש עוד הרבה מה לעשות בחיים, לכי והתחנתי עם השידוך שהציעו לך ותמשיכי את חייך בשמחה, חבל על הזמן היקר תמשיכי בתיקון שלך... היי שלום..." ■